

Tõe Sõnumid

6. aastakäik.

Tallinnas, 1922.

Nr. 4.

Loodus avaldab Loojat.

Jumala olewusest.

Job hüüdis kord imestades: „Jumal . . . teeb suuri asju ja siiski ei tunta teda ära.“ Kui dieki rääkis jee mees, kellel kogemusriikas eluiga seljataga oli. Ja kui wäga igatses iga Jumalatotsija inimene filmapilktu, kus ta wõiks palest paleste Jumalat näha. Kas ei peaks siis olema mingisugust wõimalust juba enne seda aega Jumala auu näha? Kas ei wõi ka meie, nagu Moses wanaste, Jumalat „järelt waadata“ ja tema aupaiustust näha? Meie uurimiseaineks on pühad jäljed, kui meie neid piiblikalmisi loeme, mis meile Jumala olewusest jutustawad.

Jakobus nimetab teda „walguje Jjaks“ (Jaf. 1, 17) ja Paulik ütleb: „Ta katab ennast walguusega kui tuuega.“ Paul 104, 2. „Kes elab ühes walguuses, kuhu ükski ei saa.“ 1. Tim. 6, 16. Ja kui ka jään on öeldud: „keda ükski inimene ep ole näinud ega wõigi näha,“ siis tahetakse meile seega meeletuletada, et meie kui mullapõrmust jündinud ei wõiks Jumala lähedust kannatada. Meil puudub jee pühaduse olewus, jee jumalik walguje riie. Ehmatuuses hüüab Jeesaja, nähes ühes nägemises Jumala au: „Häda mulle, ma jaan hukka . . . sest mu filmad on kuningat wägede Jehowat näinud.“ Jes. 6, 5.

Teises kohas tähendab seesama prohwet nende sõnade peale, mis kord kõik patused kohtupäewal saawad awaldama: „Patused Sionis wärisewad, wabijemine on jalalitud finni wõtnud, nemad ütlewad: Kes meist wõib elada ärapäletawa tule juures?“ Kes meist wõib elada igaweje tuleleegi juures?“ Tema annab aga ka selle kohta wastuse öeldes: „Kes õiguses käib ja räägib õigeid asju . . . jee peab üleweel kõrges elama.“ Jes. 33, 14—16.

Kuijama räägib ka ilmutamise raamat rahwahulgast, kes seisawad klaasmere ääres, mis tulega segatud. Nemad on ülesäratanise ja muutmise läbi jellesinatse „mullase kuju“ maha pannud.

Nemad seisawad Jumala anjarje juures ja Jumal näitab nüüd ennast neile selgemalt, kui ta ennast iial enne on awaldanud. „Waata Jumala telt on inimeste juures . . . ja Jumal ise tahab nendega olla nende Jumal. Ja Jumal tahab ära pühkida kõik weepisarad uende filmist . . . sest esimesed asjad on mööda läinud.“ Ilm. 21, 3. 4. „Neid ehil jälle Jumala walguusekate; neil on jälle Jumala sarnaduskuju, millest kord meie algwanemad ilma jäid.

See juhilb meie mõtted tagasi Paradiisi. Oh kui püha paistab meile jee koht, kus kord inimene wõis Jumalaga ühes wiibida!

Kui wõõras kolab meile 2 peatüki teade, kus Jumal ja inimene üksteisega rääkisid, kui kats

lähedast sõpra. Mis wõimaldas inimejele nii wabalt oma Loojaga ümberkäija? Sellejama Loojaga, kelle ilmumise ees ta pärast wärises ja ei wõinud üht filmapilktugi Jumala läheduses olla? See wastus, et eksimisest peale patt inimest takistas endiselt Jumala ette ilmuda, on ainult osalt õige.

Patt oli küll olnud jelle komistuseks, jelle halwajäreldusega lahutamise põhjuseks. Kuid sellest järeldatud Jumalaga ühenduses oleku takistust peame mujalt otsima. 1. Moos. 3, 8 on öeldud: „Ja nemad kuulsid Jehowa Jumala healt“ . . . (niijama nagu ennegi alati) . . . Ja Adam peitis ennast ühes oma naisega Jehowa Jumala palge eest ära rahuaia puude keskele. Siin teatakse meile esimest korda inimeje kartusest. Kas ei tule meil siin tahtmatast mõttesse, et inimene midagi jumaliku olekut, mis tema loomisel omandanud, ärakaotas? Ka siin aitab Jumala sõna meid õigele teele. Kui inimene ennast sisemiselt Jumalast ärapäöras, ja jelle püha ühenduse Jumalaga jee läbi katkestas, et ta oma kõrwad ja jüdame jaadana jostistamistele awas, siis jündis jeeläbi kohe Jumala ja inimeje wahel üks sijemine lahutus. „Siis said nende mõlemate filmad lahti ja nemad tundsid endid alasti olewat; ja nemad õmbletsid wiigilehti kokku ja tegid enestele põlled.“ 1. Moos. 3, 7. Nemad ei olnud enne siis mitte alasti, kui nad Jumalaga ühenduses olid. Jumal oli neid ühe walguje kattega ehitanud.

Nüüd aga wõttis ta jeda neilt ära ja nad olid ilma katteta tema ees. Üsjata püüdis nad jeda puudust katta teiste abinõudega.

Sellekohta kirjutab E. G. White: „Oma üleastumise järele kujutas Adam omale ette, et tema nüüd ühele kõrgemale eluastmele tõuseb. Aga peagi täitis teda mõte oma patu peale hirmuga. Teda ümbritsew õht, mis kuni siimaale nii pehme ja ühesugune oli, paistis kui oleks jee jüüdlast abielupaari lödijema pannud. Armatust ja rahu, mis nende wahel oli walitsenud, oli kadunud ja jelle asemel oli neil patu ja hirmu tundmus, hirm tulewiku eest ja hingeline alasti olek.

Walgujekuub, mis neid siimaani katnud, oli kadunud ja nad püüdisid ise endale katet teha; sest nad ei wõinud mitte püha Jumala ja inglite ette katmataalt ilmuda.“

Siia maale piiblikka teateid uurides kipub meile itka weel paistma, kui oleks kõik, mis on öeldud Jumala olemisest ja walguje kuuest miska tema kaetud ja millega ta ka inimest kattis, nagu arusaamata ja kindlusetu. Ta ei rahulda meie

teadusehuvi. Baistab ikkagi, kui oleks see wal-
gusekuub ainult üks ilus waimlik ettekujutus,
arusaamatast Jumala aust. Aga piibel lubab
meile seda asja weel lähemalt waadata kui
siamaale. Kirjeldus sellest walguseisast fordu-
b lõpmata.

See ei ole mitte ainult kujutus waid tõesti.
Kui meie jumaliku walguse sihis edasiuurime,
siis juhiwad meid tema jäljed püha Waimu
väljawalamise juure nelipühil. Asetame ennast
mõttes selle rahwahulga sekka, kes põnewalt
Peetruse kõnet pealt kuulasi. Meie näeme tõe-
likult nende jumaliku kühumist. Jumala Waim
awaldata ennast nende kaheteistkümnepäeval
keelte näol. Ap. t. 2, 1—3. Kas ei anna see
meile põhjust järelemõtlemiseks, et suur Jumal
ka siin jälle oma ligiolekut tõendab pühalikult
tule näol?

Waatame neid jälgi pisut tagasi; meie oleme
mõttes ühes Kristuse hana juures, ja kuulame
Kristuse ja Maria Magdalena kõnet pealt. Piibel
annab meile ise selleks wõtme kätte. Joan. 20,
15—17 on öeldud: „Jeesus ütles temale: Naene,
mis sa nutad? Keda sa otsid? Tema mõtles
et see pidi kärner olema ja ütles temale: Händ,
kui sina teda oled ära kannud, siis ütle mulle,
kuhu ja teda oled pannud ja ma tahan teda
ära wõtta. Jeesus ütles temale: Maria! Tema
pööras ennast ümber ja ütles temale: Rabbuni,
see on: õpetaja. Jeesus ütles temale: Ära
puudu minu külge, sest ma pole weel üles läinud
oma Isa juure, aga mine minu wendade juure
ja ütle neile: Mina lähen üles oma Isa ja
teie Isa juure ja oma Jumala ja teie Jumala
juure.“

Jeesus oli selle juure äravalunastamise töö lõpe-
tanud, patu järeldusel Jumala ja inimese wahelisele
kuristikule silla ületanud. Inimene on
armu läbi jälle oma endisesse seisukorda asetatud.
Aga see arm ei olnud siis weel Isa poolt kinni-
tatud. „Ära puudu minu külge!“ — Jeesus,
see ülestõusnud eluwürst, see paradisiis asuwa
sümboolilise elupuu olemus, ei luba patusele
inimesele weel mitte enda külge puutuda, igawese
elu wilja järele oma käsi wäljasirutada.

Sellesama esimese nädalapäewa õhtul . . .
tuli Jeesus ja seisis kesk nende seas ja ütles
neile: Rahu olgu teile! Ja kui ta seda sai
ütelnud, näitas ta oma käsi ja külge, siis said
jüngrid rõõmsaks, kui nemad Issandat nägid.
Joan. 20, 19. 20. Üks pühalik filmapilt!
Issand on tagasi tulnud oma Isa juurest ja
toob neile terwitust: „Rahu olgu teiega!“ Nüüd
wõiwad nad teda puudutada; nüüd on ta nende
Dniistegija, ja nad tohiwad endid Jumala las-
teks nimetada. Nad tunnewad et see, mis neid
lahutas on kõrvaldud. Nad tunnewad end Suma-

laga üks olemat, nii kui Adam enne langemist
oli. Aga kas on kadunud walguse kate tagasi-
antud? Meie loeme s. 22: „Ja kui ta seda
sai ütelnud, puhus tema nende peale ja ütles
neile: „Wõtte püha Waimu!“ Ja sellega ühen-
duses langes püha Waim nelipühil jüngrite hulga
peale keelte näol. Paulus ütles seekohta: „Kui
aeg täis sai, saatis Jumal oma Poja . . . et tema
neid, kes käsu all olid, pidi äravalunastama, et
meie pidime laste õiguse saama. Aga et teie
nüüd lapsed olete, on Jumal oma Poja Waimu
teie südamesse läkitanud.“ Gal. 4, 4—6. Nii
on Jeesus Kristus lord ritutud lapseõiguse jälle
ette toonud, ja seepärast wõib Peetrus täie õigu-
sega küsiwatele pealtkuuljatele hüüda: „Paran-
dage meelt, ja igauks teie seast lastu ennast ris-
tida Jeesuse Kristuse nime peale pattude andeks
andmiseks ja siis peate teie püha Waimu anni
saama.“ Ap. t 2, 38. Nii meelt wälispidi näh-
tawalt anti ta ainult jüngritele, et nähtawalt
tunnistada jälleülesseatud ühendusest taewa ja
maa wahel. Muidu on püha Waim inimese
filmale nägemata. Tema tegevust wõid sa küll
tunda, aga sa ei tea kust ta tuleb, ehk kuhu ta
läheb. Kui meil nüüd püha Waimu omanda-
mise läbi jälle võimalik on ilma kartuseta Jumala
ligi astuda, siis on meil nüüd sild olemas Para-
diisi elusse. See oli püha Waimu walgusekate,
mis inimesest kattis, kui ta weel Jumalaga isikli-
kult kõnelema wõis. See on püha Waim, kelle
läbi Jumal ilmalaotuse sügawuste sügawustest
läbitungib.

Küsid sa, teadusehimuline, weel püha Waimu
olemise üle järele, siis, peab ütleva, on usked
finni patuse inimesele. Aga üksford saame teda
tundma, nii kui meie oleme aratuntud. Riipalju
awaldata meile weel püha kiri, et püha Waimu
tulejõud mitte ainult waimline, waid ka tõeline
on ja oma jõu poolest hirmus wõib olla. Aga
mitte päikese walgusega, ei ka saladuslike radiumi
kiirtejõu, ehk imeliste Röntgeni kiirtega ei wõi
meie mõtta seda Jumala Waimu wäge. Jah,
isegi õpetlaste poolt aimatud walguseäther on
ainult wastuhell ja ei näita meile weel ühtigi
Jumala olemusest; sest ainult Waim tungib
Jumala sügawustesse.

Ka siin jääb meie teadus poolitaks.

Aga tulena Jumalast langes Waim Elia
palwe läbi, temast Jumalale ehitatud altarile ja
neelas mitte ainult ohwri ja puud, waid ka senna
peale walatud wee, ja kiwid ja mulla ära.
1. Kuning. 18, 31—39. See on üks eeskujutus
selle hirmu kohtupäewa peale, millest piibel rää-
gib, kus ka Jumala tuli maha langeb ja kõik
maapealsed teod ja patused inimesed kui ka langenud
inglid ärähawitatud saawad. Aga seesama Jumala
Waim, kes patule nii hirmus, on jälle nii wäga

rahuline, kui ta, nii kui alguses, jügamuse peal lehvima saab, et veel kord Jumala Looja sõna läbi tühjust (Chaos) eluga täita. Kui see maa Jumala tule läbi puhastatud ja seletatud on; kui sadana pimeduse riik valguse riigist lahutatud ja täiesti ärastatud on, siis kostab Jumala heal: „Vaata, ma teen kõik uueks!“ Ilmut. 21, 5. Ja pöörame veel kord inimese juure, kes siin maa peal püha Waimuga pitseeritud ja sellega igavese elu kalli pandi sai. Kui imelikult kõneleb apostel Paulus sellest põrmustsündinud muutmisest igaveste eluaks. Kuis lajeb tema kõike, mis meie waadeldud oleme, heledamas valguses paista. „Meie teame aga, kui meie maja mullane hoone mahakistakse, et meil eluase on Jumala käest, hoone mis ei ole täiega tehtud, waid igawene taewas. Sest ta selle maja sees ohkame meie, ja igatsleme oma eluaset taga, mis taewast on, et saaksime sellega kaetud; ometi nõnda, et meid leitakse kaetud, ja mitte alasti olewat. Sest meiegi, kes siin majas oleme, ohkame ja oleme waematud, sest et meie ei taha riidist peastetud, waid kaetud olla, et see mis surelik on, saaks äraneelatud elust. Aga kes meid selleks valmistab, see on Jumal, kes ta meile Waimu pandi on annud.“ 2. Kor. 5, 1—5. Paulus tundis ennast alasti olewat, nii kui kord Adam peale patulangemist. Tema igatses südamest selle järele, et ta saaks kord Jumala au valgusekuuega kaetud. Tema tundis aga ka waimus, keda ta ristimises oli pandiks saanud, kindlustust, et Jumal ustaw on ja oma kallist töötust täitma saab.

Kui aga sulle ja mulle püha Waimu pandi läbi nii suur kindlustus on antud, et igawesest elust osa saame, siis küsime veel: Kas on võimalik seda kindlust kaotada? Paulus wastab: „Urge kurwastage mitte püha Waimu, sellega teie olete pitseeritud ärastamise päewani,“ ja teistes kohas: „Sest kui meie meelega pattu teeme, pärast seda kui meie oleme tõe tundmist saanud, siis ei jää enam ohwrit üle pattude eest; waid üks hirmus kohtu ja tulise wiha ootamine, mis wastupanijaid peab ära sööma . . . Kui palju kurjema nuhtluse wäärt arwate teie seda olewat, kes Jumala Boega jalgadega tallab ja seaduse werd rojaseks paneb, mis läbi tema on pühitsetud, ja kes armu Waimu teotab.“ Ew. 4, 30; Ebr. 10, 26. 27. 29.

Püha Waimu kallis pant, keda meie oleme ristimises saanud, peab alal hoitud saama; peab kaswatatud ja suurendatud saama.

Tema lahkub meie seest, kui meie mitte tema juhtimisele ja tegutsemise eneste sees maad ei anna. Jumala waim tahab meid ligemale wiia ja ära seletada „sellesama tujuks ühest aust teise.“ 2. Kor. 3, 16—18.

Wiimaks öeldakse meile lõpuks, nagu kord Joannes ütles oma kogudusele: „See on kuulutamine, mis meie temalt oleme kuulnud ja teile kuulutame, et Jumal on valgus ja tema sees ei ole ühtegi pimedust . . . Aga kui meie valguses käime, nõnda kui tema ise valguses on, siis on meil isekesis osa ja Jeesuse Kristuse, tema Boja weri teeb meid puhtaks kõigest patust.“ 1. Joan. 1, 5—7. S. Kobs.

Imeline Jumala Sõna.

Jumala Sõna ei ole surnud kirjatäht, waid Waim ja elu.

See oli ühel hingamise päewal, kui Paulus omal esimesel missioonireisil Pisidia maal rahwast ühes omas kõnes Israeli ajaloo peale juhtis. Tema algab Egiptusest wäljaminekuga peale ja näitab, et Jeesus, kirja järele, Taaweti seemnest sündinud on. Tema tõendab Johannest meeleparanduse kuulutajaks ja Õnnistegija eelkäijaks ja teeb neid selleks tähelepanelikuks, et neile, kes Jumalat kardawad see õnnistuse sõna saadetud on. Terwel Jerusalemmal, rahwal ja ülematel, oli võimalus seda kõike tunda. Pühjus, mis nad Õnnistegija ära heitsiwad, on selles, et nad „prohweetide sõna, mis iga hingamise päewal loetakse“, ei tunnud. Usutunnistus oli ainult ühes lihtsaks wäliseks wormiks wõi kestaks saanud; prohweetlikka kirju loeti küll

awalikkudel koosolekul ette, aga keegi ei pannud selle tähendust tähele, Ja kui selle tõdenemine kätte jõudis, ei tuntud Jeesust ega kirju. Prohweetide healed aga on igal ajal inimeste wastu rääkinud. Isegi Aabeli were heal rääkis Jumala poole (1. Moos. 4, 10) ja ei ole sellest ajast peale veel järele jätnud rääkimast. Matt. 23, 35.

Jumala heal.

Esimene heal, mis meile Jumala Sõnas etteilmub, on Jumala heal. Ta ütles „Saagu valgus!“ Kõige maa peal oli pimedus, ühtegi olewust ei wõidud teigest eraldada. Oli üks suur algsegu (segadus). Igalpool kus pimedus walitseb, on korutus. Pimeduse riik on selle järele õigusega saadana riik; seal tunneb ta

end rahulikkuna ja kodujena. Jumal ajas pimeduse ära oma Sõna läbi. Sõna, mis Jumala juust tuleb, on tugewam kui ükski pimedus. Juba Jumala olemus ijenejast kihutab pimeduse minema, sest ta ise on ju walguš. Joh. 1, 5. Mis Jumalast öeldud on, on ka Kristuse kohta tõji. Ta ütles: „Mina olen maailma walguš.“ See walguš on walge küllalt, et kõiki inimesi, kes siia maailma tulewad, walgustada. Joh. 1, 9.

Kuudas see Jumala heal oma särataid kiiri maailma tühjušesse wälja saatis, nõnda saadab ta praegu oma heledat paistet pimedasse südamesse. 2. Kor. 4, 6. Loodasi oli sõnakuulelik, ja kui ta inimene oma Looja alla alandab, siis sünnib seejama ime. Apostel Peetrus nimetab prohweetlikku sõna üheks küünlats, mida seni tähele panema peab, kuni koidutäht südamest tõuseb. 2. Peetr. 1, 19. Täna on weel see walguš, mida Jumal alguses paista lasi, sellejama mõjuga olemas. Walguš on alati jumaliku olemasoleku sümbol olnud. Meie leiame walgušt (tuld) Moosese juures põlewas põesjas; tulejambas, mis Iisraeli rahwast juhataš; püha-paiga kuldsetes küünlajalgades, mis päewad ja ööd läbi põlesid; kahe keerubi wahel seaduse laeka peal walgustas alati hele walguš. Kui Jumal seadmised, kümme käsku, Sinai mäel andis, sünnis see tules ja walgušes. Arafeleta-mije mäel sai Jeesust ühest heledast walgušest walgustatud. Wihast Saulust teel Tamaskušesse walgustas walguš „mis selgem kui päike, mis taewast“. Sellest kõigest on nähtaw, meie Jumala olemasolek ja ilmunine ikka walgušt enesega kaasa toob. Enne seda, kui inimene millaski Jumalat palesse näha wõib, peab teda muudetama selleksjamaiks kujuks. 2. Kor. 3, 18. See on ewangeeliumi ja uuestloomise ülesanne. Seesama wägi, mis alguses pimedusega täidetud maailma walgustas, mõjub tema oma Sõna läbi iga südame peale. Keegi ei wõi seda ise teha, sest see on üks „jumalik wägi.“ Ta räägib ja see sünnib. See on prohweetide heal.

Jumala kutje inimestele.

Et seda põhimõttet meile kindlustada, walib Jumal ühe mehe pimedast paganlušest, kelle wanemad ja esiwanemad ebajumalate teenrid olid. Ebajumalateenistus on ikka kuraditeenistus. „Mis paganad ohwerdawad, seda ohwerdawad nad kurjawaimudele ja ei mitte Jumalale.“ 1. Kor. 10, 20. See Jumalast wäljawalitud mees oli Abram. Terwe tema ümbrus oli pimedus. Ija, ema, wennad ja kõik sugulased, tema kaaskodanikud, olgu kes need ka olid, ei tunnud ükski elawat Jumalat; waid elasid „oma tühja meele sees ja andsid end oma lihahimudele. Waata ka Rooma r. 1, 22—31. Waade ju-

maliku eluše oli nende meelest paha küllalt. Aga waata seal, Abram kuuleb Jumala healt, mis temale räägib: „Mina oma maalt, ja oma sugulaste jeltsišt, ja oma isakojast ära, jenna maale, mis ma sulle tahan näidata. Ja ma tahan sind suureks rahwaks teha, ja sind õnnistada, ja sinu nime suureks teha, ja sa pead wäga õnnistatud olema. Ja mina tahan õnnistada neid, kes sind õnnistawad, ja tahan ära needa neid, kes sind ära wannuwad, ja sinu sees peawad kõik suguwõšad maa peal õnnistatud saama. Ja Abram läks ära, nõnda kui Jehowa tema wastu oli öelnud, ja Lot läks temaga; ja Abram oli seitsekümmeend ja wiis aastat wana, kui ta Haraništ wälja läks.“ 1. Moš. 12, 1—4. Abram järgnes sellele wiibimata ja läks wälja.

Kuudas oli see mees nii suure eesõiguseni jõudnud? Kas ta oli Jumalale armsam kui teised inimesed? Milgil tingimisel? Abram oli Jumala heale ennem omas südamest wastuwõtnud. Ta nägi, et ebajumalatel olid filmad ja mitte näha ei wõinud, kõrwad olid neil, aga ei kuulnud midagi. Ta waatas ülesse ja nägi tähtedeilma tema wäehullkadega. Tema jumalad ei wõinud end mitte kohast teise liigutada, waid pidid kantud saama. Need taewakehad aga liigutasid ise endid. Ta palub seda, kes neid liigutab. Olgugi et ta tema nime wõel ei tunnud, palub tema maailma täiuse kandjat. See ei olnud nüüd keegi muu kui elaw Jumal. Walguš walgustas Abrami südant, ja seepärast ilmutas Jumal end temale isikus. „Sest tema (Jumala) nägemata asju, nii hästi tema igawest wäge, kui jumaliku olemist näikse maailma loomijest, kui neid tähelepannakse tegudešt, nõnda et nemad ei wõi endid wabandada.“ Rom. 1, 20. Nii kuis Abram Jumalat leida wõis, nii wõib iga inimene teha. Paljud on aga kangekaelsed ja ei taha end Jumala Waimust mitte juhutada lasta. Nemad järgiwad ühele teisele waimule, kes neid hukatusesse ja pimedusesse tõukab. Nemad jääwad patu orjadeks. Ikka on soovitataw, Jumala heale järele käia, sest „kui nüüd Boeg teid wabaks teeb, siis olete teie dieti wabad.“ Ainult Kristuses on tõšine wabadus. Kes tema teedel ja käskude järele käib, sel' on wõim patu wastu seista.

Jumala heal Sinai mäel.

Pärast jeda kui Iisand isikuid ehk ta terwet rahwast wäljawiinud on, wiib ta neid weel ikka kitsamasse ühendusesse enesega. Abraami kohta ütles tema: „Seepärast et Abraam on mu sõna kuulnud ja on pidanud, mis ma käskinud pidada, mu käskusid, mu seadmisi ja mu käsuõpetusi. 1. Moš. 26, 5. Nõnda pidi siis Ju-

mal temale oma käsku teatavaks tegema, muidu ei oleks ta võinud seda mitte pidada. Mitte omas wäes ei võinud ta Jumala püha käsku pidada, waid usus; sellejärele on ta ka „usklik- tude isaks“ saanud.

Kui Israael Egiptusest wälja wiidi ja orjus tema seljataga oli, seal wiib Jumal neid Siinai mäe juure, et oma tahtmist weel paremini teada anda. Mosest walitakse, mäe peale ülesminekuks, et Jumal temaga räägiks „Ja Sinai mägi suitses kõik, seepärast et Jehowa tule sees fenna peale maha tuli.“ 2. Moſ. 13, 18. Mitte keegi muu, kui Kristus ilmus selles tules ja andis teada kümme käsku. Tehmanus teatab seda omas kuulutuses ja ütleb: „Seefinane on, kes oli koguduse sees kõrwes inglisa, kes temaga rääkis Siinai mäe peal, ja meie wanematega; see sai elawad sõnad, mis ta meile pidi andma.“ Ap. teg. 7, 38. Nõnda on siis Jumala kümme käsku „elawad sõnad“. Sel põhjal ei ole nad mitte surnud kirjataht, waid Waim ja elu.

S. T. Boettcher.

Jumalikkude prohwetite tähendus.

Kui Jumal omi soowisid maailmale teada anda tahtis, siis tarwitas ta ifka selleks proh- wetisid. „Ja ma olen rääkinud prohwetite wastu ja mina olen palju nägemisi annud, ja prohwetite läbi tähendamisi rääkinud.“ Hoſ. 12, 11. Aga mitte alati ei wõetud nende nõu kuulda, waid Jumala saadikuid pecti waenlas- teks. „Ja nemad hirtwitasid Jumala käskusid, ja ei pannud nende sõnu miksiki ja eſitasid ise- endid ära tema prohwetid pilgates, fenni kui Jehowa tuline wiha oma rahwa peale tõusis, nõnda et ei olnud parandamist.“ 2 Moſa 36, 16. Wõtame näituseks prohwet Jeremia aeg. Jumal oli teda käskinud Israeli hoiatada nende hukka- mineku eest. Tõotus oli, et Jerusalemi igawesti elupaigaks jääb, kui nemad Issanda hingamise- päewa peawad; jellewastand, kui nad sellest päewast, mida Jumal pühitsetuks oli nimetanud, üleastuwad, pidi Jerusalemi kustutamata tulega arahawitatama. Jer. 17, 25—27.

Selleaſemel et Jumala sõnadele järgneda, andsiwad nad ennast patule. Nad uſaldasid ennast inimeste peale, oma preestrite ja wale- prohwetite peale, kuni wiimaks Jerusalemma müürid maha murti ja rahwas wangi wiidi. Seal oli neil aega oma wiletjuse üle järele mõ- telda. Tõeste sellest oleneb palju ära, mis Issand on ütelnud. Israael oleks terwe maa-

ilma feskpunktiks saanud, kui Jumala rahwas oleks sõnakuulelikuks jäänud. Miks tuli kõik see õnnetus neile? „Nõnda ütleb wägede Je- howa, Israeli Jumal: Waata ma toon ſeia linna peale, ja kõikide tema linnade peale kõik õnnetuse, mis ma tema wastu olen rääkinud; ſest nemad on oma kaela kangeks teinud, et ne- mad ei wõta mu sõna kuulda.“ — Jer. 19, 15.

Sõnakuulmatus Jumala wastu ei ole ha- rikult midagi muud kui kangekaelsus. Tema sõna on selge ja arusaadaw, jüiski tahawad ini- mesed oma teedel käia.

Meie wõime palju teiſa prohweeta ette tuua, mida Issand ajast aega ſaatis, et oma rahwast hoiatada. Nõnda ütleb Issand Dſea läbi: „Ma olen nende käewarſi kinnitanud; aga minu wastu mõtlewad nemad kurja. Nemad pööravad en- did, ei mitte kõigefõrgema poole; nemad on kui kawal amb.“ Dſea 7, 15, 16. Kui keegi ennast dieti pööranud on, ſee on end Jumala ja tema sõna poole pööranud. Kui Issand räägib, siis kuulab ümberpööratud ifik seda, olgu kas ta ennem teiſiti seda nägi ehk mitte. Wale ehk „kawal amb“ ei ſaa kaitset pakkuda, ſest et ta tagaſi lööb; tema ütleb ennast hädatunnil ära. Miks ei taha meie siis mitte sellest läbi- eluſt õppida? Wanaseaduse wiimane sõna kutsub meid ülesse tõiſſele ümberpöörmiſele ja juhib meid prohwet Elia peale, kes jälle kõik korral- datud teerajale juhib, enne kui tuleb Jehowa päew, mis suur on ja kardetaw. Mal 3, 23. Meie elame juſt ſellel ettekuulutatud ajal ja sellepärast kuulgem, mis prohweetidel meile ütelda on.

Danieli heal.

Kui ingel Rabriel Danielile ilma riikide tõuſu ja langemist ilmutas, ütles ta: „See näge- mine näitab wiimist aega.“ Dan. 8, 17. Sünd- mused, mis Danieli raamatus järgimõõda teada- antud on, on ainult kui teejuhik, mille abil lõpu aega tunda wõime. Unenägu teiſes peatükis näitab ilmatarkade teadmattust, Jumala ſaladuste ſilmit- ſemise wõi uurimise juures; aga ka Jumala tahtlik- kusi, walguſt pimedusesse paista laſta. „Ta ilmutab, mis jügan ja ſalaja on; ta teab mis pimeduses on, ſest tema juures elab walguſ.“ Dan. 2, 22. Oma täielise ettekuulutuse ſeletuse lõpetab ta, peale ſelle, kui kõik ſelle maailma riigid häwi- tatud on, Kristuſe igawese riigiga. Dan. 2, 44.

Kus ta teiſes peatükis ſelle maailma riikſid, inimlikuſt küljeſt, ſ. t. ilmaliku pilguga waatleb, nõnda walguſtab Jumal neidsamu ſeitsmendas peatükis oma poolt waadatud küljeſt. Kus ku- ningas Nebukadnetſar maapealſetes riikides kulda, hõbedat, wäſke ja rauda näeb, näeb Ju- mal neid ſeitsmendamas peatükis ſiſkjate, loomu-

wastaste toledate loomadena, kes ainult weremalaste ja hukatuse peale walmis on. Kuidas on see küll nii selgeste mõõdaläinud sõjaaastatel igalpool tabawalt ennaft ilmutanud! Kümme sarnet on omawahel mõitlusesse astunud, keegi ei usu teist; kui mõeldakse, et rahusidet küllalt tugewaks sepiitsetud on, siis rebeneb see jälle uueste katki — Sellajal, kui see nõnda siin maa peal edasi läheb, peab kõigefõrgem taewas kohut. Kui see lõppenud on, siis „kuningriik, ja walitus ja kuningriikide suurus kõige taewa all antakse kõigefõrgema püha rahwale.“ Tan. 7,27. Terwe tähtsus ei ole selles mitte jeda otsida, mis selle maailma riikidega sünnib, waid tähtis on see, millal Kristuse riik ülesehitatakse. Kõikimud on lahendatud, sest see sünnib sel ajal, millal riigid, kes senini oma maksuusi esitanud on, ühtteist arahawitawad. Jumalakartmatus on sel ajal nii suur, missugune ta ennem mil-laskest pole olnud. Kas meie ei ole juba selle aja sisse jõudnud? Prohwetid on jeda selgeste näidanud.

Jeesuse heal.

Tema räägib märkidest päikese, kuu ja tähtede küljes, sündmustest wee peal ja maal, sõdadest ja sõjakawatsustest, wiletsusest ja taga-kiusamistest, katkudest ja näljahädadest. Nii sel-geste kirjeldab Jeesus Kristus jeda aega, kui wähegi weel võimalik on. Sealjuures wõrdleb Jeesus Noa aega olewikuga ja tõendab, et nüüd otse nii sama saab minema, kui tol ajal läks: rahwas oli täieste meelest ära. Kuis näeb praegu maailm wälja? Igas kõige wäiksemas linnas on pilditeater (kino), millel midagi head ettetuua ei ole. Saawad ainult sarnased pildid walitud, mis kõigealatumaid talduwusi inimeses aratab. Igas ajalehes loetakse kalla-letungimistest, truudusetusest, ülesäsitustest, sõ-dadest j. n. e. Dnnistegija on etteelnud, et nii saab wiimasel ajal olema, ja manitseb wal-wamisele. „Seepärast walwake ja paluge igal ajal, et teid wäärt arwatakse ära põgenema kõige see eest, mis peab sündima, ja seisma ini-mese Poja ees.“ Luka 21,36.

Sõnakuulmatuse hädaoht.

Kui Jeesus esimest korda siin oli, lõiwad juudid teda risti külge, sellepärast, et nad prohwetite heali tähele ei pannud. Just nii läheb lugu meiepäewsete inimestega. Jumal räägib oma sõna läbi meile ja see on küllalt selge. Ta õpetab, et tema käst muutmata on. Luka 16,17. Kõik Jumala käsud peab ühetaoliselt austama ja pidama. Jak. 2,10.11. Issanda hingami-sepäew, mis seitsemes päew on, kuulub kümne käsu hulka. 2. Mos. 20,8—11. Minult need,

kes kästusid peawad, saawad Jumala linna wä-rawaist sisse. Ilm. 22,14. Wäljaspool linna on üleastujud. Ilm. 22,15. Jumala heal kutsub: „Ja Waim ja pruut ütlewad: Tule! ja kes kuuleb, ütelgu: Tule! ja kel janu on, see tulgu, ja kes tahab, see wõtku eluwett ilma.“ Ilm. 22,17.

S. L. Boettcher.

Meelerahu.

Närwilikkus on üks üleüldistest ja seal juures ka üks kõigepahematest meie aja haigustest. När-wide totkuwarisemisest, närwide hädast ja walust räägitakse tänapäew igal pool kui mingisugusest päris igapäewasest asjast, iseäranis siin meie juures, Ameerikas. Närwiarstidel on käed töõga täidetud; apteekrid ei jõua küllalt närwitilke kof-kukeeta. Kirgedetormid ja kõik teised wõimali-kud patud, ifegi kuritegewused wabandatakse när-wilikuse ettekäände all. Närwi- ja waimuhaigete wahel on piirid wäga ühendatuks saanud; hullu-majasid nimetatakse närwirawitusasutusteks. När-wilikuse pahematest äärmustest, mis tegelikult haiguse olemasolekut ja seisuforda awaldawad, ei taha meie siin aga mitte rääkida. Minult paar sõna „ilmsüütast närwahaigusest“.

Olewik oma keerulise, üleskruuwitawa eluga, oma imekiirete sammudega, oma kaswawa wõist-lusega kõikidel aladel, oma kiireste kaswawate olemasoleku raskustega, mis mitmel moel rõhu-wad majanduslise, elukutselise, ühiskondlise, ko-danlise ja usulistes piirkondades ka waimulikude kohustuste peale, panewad tõepoolest meie põlwe meelerahu uue, raste proowi peale. See annab mõista nii mõnegi inimese järjekindlat ülesärituse põhjust. Jõudu, aega, wahendikkusi, — kõiki enam ei jatkan. Tõõtatakse ja midagi kätte ei saada. Plaaniitsetatakse ja sellest ei tule midagi wälja. Soowitud asi saab ikka wõimatumaks ja mitte tõenäoliseks, kuna kardetud asi ikka tõdeneb ja esineb. „Kas see ei ole kuni nahast wälja jooksmiseni?“ Järjekindlas wõitluses isenesega, siis tuhandete muutustega, meelepahandustega, wastumeeljustega, suurte ja wäikeste pettumus-tega igapäises elus purustatakse ja piinatakse ennaft seesmielt. Saadakse häkiliseks, ülesäri-tatuks, mittesõbralikuks, terawaks, wihastatakse, ollakse ise õnnetu ja tehakse teisi omas ümbruses õnnetuks. Ja siis kui süütunne seesmielt enese juures lord tunda annab ehk manitsuse wõi pa-randussõna kui kaja wäliselt kõrwu kostab, siis wabandatakse iseennast ehk lastakse ennaft ilusõna, närwilikkuse, all wabandada.

Kas nii on õige? Kas ei wahetata selget mõistet, otsekui ümberheidetud wariseerimantli all, ära mitmesuguste ettekäänete läbi? Kas siin ei

ole nii mõnigi patt, mida haiguselks nimetaks, süüdi, ehk mida loodusnõrkuseks tembeldatakse? Minult üks kindel abinõu on enesepettuse vastu: üks ikka ja alatiporratud iseene mõõtmine Kristuse eeskujuga. Ta oli inimene nii kui meiegi. Ta ei elanud mitte nõnda nimetud „förgemates“ feltstonna lihtides, kes häda, tööd leiwa pärast, ja kes mõitlust olemasoleku pärast ei tunne. Peale välise ja igapäevaste raskuste tulid temale seia juurde veel seesmisel mõitlusel, mis temale arusaamatusi ja kadest, isegi waenu ja põlgust inimeste poolt, ja ka ligi olejatele, walmistati. Warsti pärast seda, kui ta awalikku ellu astunud oli, langes tema peale risti wari, must, jääne. Ta nägi püüniiseid, mida waenlased talle üles seadsid; ta tundis oma sõprade nõtruseid.

Kas see ei ole imestaw, auukartust äratav, et ta kõige selle juures millaski mitte ainustki ülesärrituse jälge ei näidanud? Tuhandete juhtumiste juures oleks tema juures närwilikkus, kindlaste wabanduseks ja selgituseks wõinud olla. Aga misuguse täielise iseene walitsemisega, misuguse förgemeelsusega, kindla rahuga seisab tema ka kõige raskematel läbikatsumistel kindlast meie ees! Ta wõib Jerusalemma patu ja üleskohtu pärast nutta, aga ei ole pahane ega nea teda mitte. Ta leinab Jundase pärast; aga tänulaul huultel, lähed tema Gethemane aeda, et end temast äraanda lasta. Ta langeb kofku risti all, ta sureb puu küljes, ja — palub oma mõrtsukate eest. Kuidas oleksime meie seal oma ülesärritub meeleaga seisnud?

See on paha meie poolt, kui meie wõrdlust temaga ärasalgame ja õigeks ei tunnista. Just tema kannatusajal ilmus temas ta täieline inimsus. Mõtleme tema üttest: „Minu hing on wäga kurb surmani,“ mõtleme tema werehigi peale, palwe peale: „Minu Issa! kui see wõib olla siis mingu see sinane karikas minust mööda;“ mõtleme tema wereristimise peale. Aga oma kõigesügawama hingeliigutuse juures jäi tema kõikidest ülesärritustest kaugemale. Suba see eelmine mõtte räägib waljuste närwilikkuse vastu, millega meie nii heameelega end wabandame. Närwilikkusele peab küll sagedaste patt põhjuseks ja rajamiseks olema.

Üks wana, tõsine sõna ütleb, et paha asi üles ärritab, hea aga rahuldab. Pangem dieiti ford enese juures saja ülesärrituse põhjuseid kuni juurteni tähele, ja harilikult pörfate teie ikka natuke kurja vastu, mingisuguse enesearmastuse, truudusetuse, armastusetuse, wale, armukaduse, awalikutsaamise kartuse, uskmattuse, Sumala peale usaldamattuse, enese ülendamise ja palju teiste sarnaste põhjuste peale. Kuri ärritab ülesse, teeb „närwilikkus.“ Sellepärast saawad sajad ja tuhanded suured ja isegi wäikesed

patud omale äraandjaid wõi awaldajaid rahutuse läbi, mis neid nende patuse wiis. Kain oli enne „hulkumas“ siis „pögenemas.“ Tunne, et midagi peab ärapiitma, kinnifatma, mida aga wast kestwalt warjata ei wõi, ei lasse mõnda wõselgi magada. Kindel teadmine, Sumala Waimu ja tõe vastu wõidelda ja isegi teadmata wastupanek tema tahtumiste ja korralduste vastu, piitub hinge rahutuste läbi.

Kristuse juures aga ei olud mitte sarnast vastu seisumist ja wasturääkimist. Issa tahtmine oli tema tahtmine. Midagi paha polnud tal kinni katta. Mingsi kartus mõnesuguse awalikutsaamise eest ei wõinud teda takistada. „Kes teie seast wõib pattu minu peale tõeks tunnista.“ Tema sees oli kõik põhjalikult selge. „Kes head teeb, see on Sumalast; kes kurja teeb, see ei näe Sumalat mitte.“ Tema nägi Sumalat ja teda juhtiti tema filmade ees. Seepärast ei tunnud ta sammude kindluseta olekut millaski. Ta ei ruttanud millaski ettenägemusest ega ettewaatusest wälja. „Minu tund ei ole weel tulnud.“ Ta wõis oodata. Ta teadis, et siis midagi polnud unustatud, kui ta kindla pilguga Issa peale waatas. Tema wabadus kurjusest, tema jõud headusele, see oli kahetordne põhjus tema ilmmurdmata hingerahule. See näitab teed meie rahutusest, närwilikkusest ja ülesärritusest wälja: Mida meie oma ümbruses rahutuse ja ülesärrituse näeme, see pole sagedasti mitte midagi muud kui enese taltsutamatus ja ümbrusele järeleandmine.

See olgu kaugel minust, nende üle siin rääkida, kes tegelikult kahetsemisewäärt närwihaiged on. Mii wõiks neile wäga raskest üleskohtu teha. Aga seda peab siin wäljaräägitama, ja pole millesti küllalt waljuste ega sagedaste tehtud: Palju tüütawast ülesärritusest inimeste juures ei olene mitte närwidest ära, waid juurdub südamele lepi mattusest, lõhedest, süütegudest ja rahutusest wälja. Kuri kihutab ülesse; hea rahustab. Kristlastele iseäranis ja üleüldse kõikidele inimestele on olemas ainult üks tee hingejõu tasakaalu juurde, millest eluõnne tõsine seisupunkt ära oleneb, see tähendab, ainult üks tee ülesärritustest wälja: Wabastus kurjusest ja jõud headusele. See on sel samal ajal ka sagedatel juhtumistel tee terwise juure ja rahu närwidele.

Küsi aga keegi, kuis jõuan ma sarnase wabaduse ja jõu juure? siis wastan mina: kui ja Lunastaja kutsese järgned: „Tulge minu juure kõik, kes teie waewatud ja koormatud olete, ja mina tahan teile hingamise saata. Wõtke eneste peale minu ite, ja õppige minust; sest mina olen südamest alandlit, siis leiata teie hingamist eneste hingede!“ Kristuse koolis õpitakse kannatussega ja walitsusega ja alandusega ka tõsise tasase oleku ja meelerahu saladust.

Kodukoldele.

Ella Simpson, ümruskonna walgustajana.

C. L. Taylor.

1. — Kooliaeg.

"Ella Simpson, mis sa mõtled selle kohta? Usud sa seda?" Tema oli praegu piibli õpetunnilt oma tuppaga tagasi tulnud ja esimist korra oma elus oli tema põnewalt huvitatud saanud kuulnud õpetuste üle.

Ta oli kõigiti tubli aga ilmalik tütarlaps, 19 aastat wana. Tema wanemate jõupingutuste pääle vaatamata, nii palju kui nemad seda mõistisid teha, et enda last häduse poole juhata, oli ta omale usuwastase seisukoha wõtnud, tõendades, et piibel olla raamat, mida wõiks wõrrelda ühe mänguriistaga, kust kõiksugu häälid ja usulisi mängutükke wõib kuulda wale tuua.

Enda nõutuses otsustasid nad lõpetas Ellat ühte õpeasutusse saata, kus teiste õpainsete kõrwal ka piibliõpetust antawat, mille järelsusel, pea ilma erandita, kõik noored Kristuse järelkäijad olla. Ella mõtles kaua selle ettepaneku üle järele. Kiriklikud pealiskaudsed kombad ja filmatirjalus, mis ta oma elus oli siamaale kristlaste seas tähele pannud, oli temale äärmiselt wastu meelt. Õige tema wanemate usuelu paistis temale, niipalju kui tema ewangeliumi siju tundis, tõelise usuelu wastandi poole kaldumat.

Tihhti ütles ta mõttes iseenele: "Kui mina ühe mõistliku ja selge seletuse saaksin enda olemasolemise kohta, mispärast mina elan ja kuhu pean ma pärast minema — kui ma selle kohta selge mõiste saaksin, mis tähendab tõelikult ümberpöörnud ja ülekohtu tegude eest hoitaks jääda — siis wõib olla sooviksin ka mina teistjagune olla. Aga mina ei leia kiriklises õpetuses selget mõistet ega alust, ja ma ei taha ennast ühegi asja poolehoidjaks tunnustada, milleks mull kindlat usku ei ole. Nõnda elas tema, nagu see wanematele paistis, üht rõõmuft ja mõtteta elu, warjates oma tõsiheid mõtteid wanemate eest, aga salajas igatjes ta alati ühe tõelise teaduse järele sellel alal. Suurema osa noorsoo sarnaselt, püüdis ka tema seesmiselt millegi kõrgema ja auilisema poole, mille teostamine temale aga wõimata paistis.

"Nii siis teie tahate, et mina peaksin tingimata senna kooli minema," küsis Ella, kui wanemad enda soovid temale olid teatanud, teda ühte õpeasutusse saata, kus kristlikku õpetust anti.

"Mispärast tahate teie mind selleks sundida? Teie peaksite ju ometi mõistma, et minuft sundmuse teel ühegi usutunnistuse poolehoidjad ei saa.

Muidugi ma lähen teie soovid järele, sest ma ei ole iialgi tõrkunud teie sõna kuulmast; aga see mõte heitke kohe enestest ära, et elukoha muutmine juba kedagi seesmiselt wõib muuta ja teda paremaks teha."

Meie jutustuse algul oli Ella juba kolm kuud oma uues õpeasutuses olnud — kolm wäga siindmusrikast kuud. Oma kooliastumisel ei teadnud ta mitte, et kõigilt koolisõlajatelt nõuti teiste õpainsete seas ka järjekindlat igapäewast piibliuurimist, ühesarnaselt teiste õpainsetega. Aga wastuwõtte päewal tabas teda see ootmata löök ja sügawalt tundis ta ennast seeläbi haawatud olewat, et ta ju kord kindlaste reisukorwi pakkimise peale mõtles ja tahtis kohe koju tagasi sõita.

"Sga päew piibli uurimine! Kes seda enne on kuulnud? Kodus ei lugenud meie pea iialgi piiblit ja siin on see üks osa igapäewsest õpainsetest!

Aga olgu, uudishimu pärast olen pealegi mõned päewad siin; kuid ma tean kindlaste, et see ei saa mulle meeldima. Minu wiimasel õpeaastal ülikoolis pean ma selleks weel piiblit õpainses tarwitama, et küpsuse tunnistust saada! Kas see ei ole naljakas? Loodan et minu sõbrannad seda teada ei saa."

See piiblitlask, kuhu alla Ella kuulus, uuris parajaste ärälunastamise plaani tähtsaid põhjustõdesid.

Kooliõpetaja, üks jumalakartlik, tõfine ja usaldusewääriline mees, juhtis omi õpilasi Jumala sõna auliste tõdede sisse ja rääkis neile liigutawalt ja mõjuwalt jumala armastusest, mis loomises ja lunastamises on awalitaks saanud; imelisest kokkukõlast Sinai ja Kalgata wahel; Kristuse ärälunastamise tööft, kes prohwetina, preestrina ja kuningana kõikide ärälunastamise ettevõttis; sellest suurest elusaladusest, mis patu läbi kaduma läinud ja mis Jumala Poja läbi jälle tagasi on wõidetud. Kohe alguseft peale paistis Ellal selles õpetuses midagi isearalikku. Uudishimu asemel tuli imestamine ja imestamine kadus peagi alati kaswawasse millegisse, mis teda osawõtmisele awateles ja kuulnud mõtet ustuma pani.

„Mis nüüd küll minuga on juhtunud?“ küsis Ella eneselt, kui ta lähedalise kooliskäimise järele märkas, et temal piibli uurimise kohta suurem huvi oli, kui teiste õpplainete õppimiseks. Kas võib see tõsi olla, et ma mõistuse tasakaalu kaotan? Ma olen kuulnud, et inimesed olla enda mõistuse kaotanud piibli uurimise läbi. Aga peagi kadus tema rahutus ja waimustatult õppis ta edasi, tutwunedes päew päewalt ikka enam ja enam äralonastamise plaani auliste põhijoontega. Ja enne kui tema isegi teadis, olid tema jalad elutee pääl; igatseja süda leidis teed risti juure ja sai selle jüngrits, kes oli tema eest surmud.

Siis sai Ellale midagi selgeks, mis teda wastupanemata jõuga wõitis. Tema kuulis seda räägitawat ja luges seda ka ise selgeste piiblist, et ei ühelgi, seega ka mitte Ella Simpsonil, suurematta hinge ei ole. Temale õpetati — kui ta seda diete mõistis —, et inimene võib igawest elu omandada ainult Jeesuse Kristuse läbi.

Ka kuulis tema et, ei õigetele ega hõelatele kohe nende surma järele palka ei anta. Tema mõistus läks esimest korda selle kohta lahti, et igaweste põlewat pörgut ei ole. Tema tõttas klassiruumist oma tuppa ja, ennast woodisse pitkali wihates, hüüdis ta oma suures ärewuses: „Ella Simpson, mis ka mõtled selle kohta? Usud ja seda?“ Iseäralised tunded olid liikwel Ella sihemuses, kui ta woodis pikutas ja sunnitud oli jälle ja uueste selle üle mõtlema, et inimesed kohe pääle surma kohe mitte taewa ei saa.

Tema oli oma wenna mulda sängitamise juures olnud; aga selle järele, mis sääl jutustati, oli tema hing kohe üleslänud Jumala ja inglite juure, et seal jäädawalt elada,

Kas tema oli siia maale eesimõttes olnud? Kas siis õpetajal wale alused oli? Kas tema wanemad selle kohta teadmatuses olid? Kuidas küll see tõelikult pidi olema? Need mõtted mõjusid nii rufuwalt tema pääle, et ta hägeda pääwalu sai ja lõpetis rahutumaks unes magama uinuw.

Mõni tund hiljem äratas teda rahutu majaemand üles, kes teda lõuna laual puuduwat oli näinud ja teda rahutumaks unes magawalt leidis; temale paistis, kui kannataks Ella palawiku all. Kas ta ehk haige oli?

Kui see tähelepanelik ema Israelis mõneks minutiks Ella tuppa oli istunud, tähelepanes Ella rahutumast olekut, kuulis ta teda unes järgmisi sõnu ütlemat: „Oh minu armas wend! Mina mõtlesin et ja taewas oled; ma mõtlesin, et ja minu peale alla waatad, minu üle walwad ja mind kõigiti püüad aidata! Aga sina oled lihtsalt surmud, ainult surmud! Oh misfugune

mõte!“ „Mis teil wiga on, armas laps? Mis teid nii rahutumaks teeb?“ ütles proua Thomas pannes õrnalt enda kätt Ella higisele otsaesisele ja teda ülesäratades. Ella awas silmad ja waatas majaemale otse näkku; sest proua Thomas oli üks tõsine kristlane ja neile noortele tütarlastele üks õru ema ja tark awitaja. „Mis teil wiga on, Ella? Kas teie haige olete?“

Pisarad tulid tütarlapse silmi ja tagasihoidmatalt puistas ta kõik oma südamest wälja.

See ei olnud mitte esimene kord, kus sellele hääle emale küsimisi ette pandi Ella poolt.

Proua Thomas'el oli tarwis ainult lühike aeg tagasi enda elujuhtumiste peale mõelda, et ennast niisamajugusest tundumste wastastiku wõitluse orust leida. Surm oli ka temalt ta armsamad — mehe ja kaks last — rööwinud, ja sellepärast teadis ta, teadis suuremas ulatuses, kui tema noor hoolealune, mis tähendab lahkuda ühest kaua hellitatud mõttest ja seda tunda kui elu enese kaotust. „Minu armas, see kõik näitab teile iseäraline. Teie tunnete ennast pea awateltatud, kõik, mis teie olete siin õppinud, üle parda wiskama ja uskuma, et teid on kindlaste eksiteele wiidud.

Teie olete kuni siia maale uskunud, et surmud kohe enda palga saamad; teile paistab see südantõhestawalt walus teistele uskuda. Aga ärge kartke.

Tõde jääb tõeks ja tõde räägib alati ise enese eest ja iga tõe osa on kokkukõlas tema teiste osadega. Teil on igatfus Jumala tahtmise järele teha, ja Kristus on töötanud neile kõigile oma tahtmist ilmutada, kes teda armastawad. Jumala Waim juhatab teid kõige tõe siisse. Lugege Joan. 7,17; 16,13 ja ma olen kindel, et teie selles troosti leiateg.

Kui armsad ja elustwad olid majaema sõnad Ella närtsinud südamele! Kui mõistlik kõlas see südamlik juhatus! Ja ehk Ella küll weel mitte täieste rahule ei jäänud, wõttis ta siiski kindlaste ette, wastuwõtlikku südamega edasi rutata ja enast Jumalast kõige tõe siisse juhtida lasta, mis Jumal temale tarwis näeb olewat.

* * *

Aeg ruttas mööda tähelepanematalt. Ellale olid need nädalad üllatawate ilmtamiste aeg.

Aga enam ja enam sai tema tunda aulise tõe täielist uskust ja kokkukõla. Iseäraliselt õppis tema tundma, et tema ja ka kõik teised, ainult Kristuse ja surmusest ülestõusmise läbi wõitwad jäädawalt elu amandada. Seeläbi sai Kristus ja tema õigus temale ainjamaaks päästeankruks.

Tema ülem soow ja palwe oli Jumala poole, et ta wõiks tõeliseult uuestesündida, ju-

maliku ifeloonuu asaliseks saada ja rõõmu tunda igatseje elu lootuse läbi.

Ja nüüd hakkas ta lähenema kooli wahajaaja pääle mõtlema, mis jõulu ajal oli.

Armas wanemate kodu oli tema meeles. Kuid mis pidi tema tegema? Kuidas pidi tema sellega korda jaama? Nooruseelu lõbustused läksid tema waimufilmade eest mööda, aga ühel ja teisel põhjusel ei meeldinud need temale mitte ja ei olnud mingit igatsust nende järele.

Kuni selle tunnini ei olnud ta mitte teadnud, misfugune muudatus tema sees oli olnud kõige selle kohta, mis temale enne nii südamlist rõõmu oli walmistand.

Alles nüüd mõistis ta, misfugune muudatus oli temaga sündinud.

Ta koondas peagi oma mõtted; istus laua juure ja kirjutas wanematele järgmise kirja:

(Järgneb.)

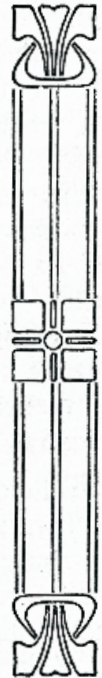
Noorsoo osakond.

Missionitöö — Elutingimine.

R. Roze.

Suur paganaapostel Paulus, kes aastatewiisi päewad ja ööd läbi piisaratega hingede õnnistuseks töötas, kes ilma ennastkiitlemata welda wõis: „Ma olen palju rohkem töötanud, kui nemad kõik,“ kes kõik kurbtused, raskused ja rõõ-

mud missiooni töös läbielanud oli, — teadis nendest kui suurest õnnistusest jutustada ja lugupidada. Töö ise oli temale selle tasuks: „Seda teen ma ewangeliumi pärast.“ Jah, weel enam, see oli temale üks elutarwidus ja elutingimine. „Ma pean seda tegema;“ Kristuse armastus ajab meie peale.“ Tal olid suured tagajärjed; igalpool, kuhu ta armuõpetuse kuulutusega jõudis, tekkisid õitsewad kogudused

Noored teritage waimlikke tööriistu!

ülesse, mis kui walgustajad kejet pööraseid paganaid hekkisid. Need kogudused olid küünlajalad, kes oma õli jellelt apostlikult said. Nad olid ka tema kaastöölised. Pauluse jüda oli tänuga täidetud Jumala wastu, kui ta Wilippi koguduse peale mõtles, kellel väga palju ühendust tema ewangeliumiga oli. Mitte ükski teine kogudus, kui see, ei tunnud oma tarwidust mis-

missionitöös ära. Oma töörohkuse poolest olid nad eeskujuts, nad olid tahtlikud üle oma wõimuse tegema. Sellepärast ei puudunud Wilippi koguduse sees ka millasgi elu. Sellepärast oli ka kõigeauulisem wahetord koguduse ja tema kuulutajate wahel. Pane tähele Wil. 2, 19—30!

Et meile õige selgeks ja arusaadavaks seda teha, mis on üks kogudus ja milles tema üles-

anne oleneb, tartvitab Paulus ühte sõrdlust või kujutust. Ta sõrdleb Jumala kogudust ihuga: „Aga teie olete Kristuse ihu ja liikmed, igaüks oma osa poolest.“ See sõrdlus läheb kõikidest tema kirjadedest läbi. Näituseks Rooma 12, 4. 5; 1 Kor. 12, 12—27; Ew. 1, 22. 23; 4, 12. 15. 16; 5, 23. 29. 30; Kol. 1, 18. 24; 2, 19; 3, 15. See kujutus annab meile palju järelemõtlemise ainet. Meie tahame selles artiklis ühest küljest seda asja tähelepanna ja ühte meeletulest sellest enesele võtta.

Küüsiline tegemus ehk töö on meie kehale üks elutingimine. Jumal ise on palehigi sees töötamise käskinud. See on küll patuneedmise tagajärg; kuid siiski oleneb selles suur õnnistus. Kui meil kehaliku töö juures higi otsaestijelt ja selga mööda alla woolab, siis saab keha kahjulikkudest ainetest wabaks, siis woolab veri elawamalt läbi joonte. Kõik ihu elundid ja liikmed saavad seeläbi heaste werega elustatud ja toidetud. Töö juures, kus kõik lihased ja meeleelundid pingule tõmmatud saavad, saavad ka kehalikud, waimulikud ja kõlbluslikud tublidused wäljaarendatud ja karastatud. Kui kehalikult heaste töötanud ollakse, saadakse ka hea ihu ühe lihtsa, tubli toidu järele, ja õhtul järgneb veel mõnus wäsimustunne ja siis kosutaw uni. Niisugused inimesed on rõõmsad ja rahul. Nemad tunnewad rahu ja õnne, kui nad töötada wõivad. Laisad ja tööpõlgajad on harilikult kehalikult nõrgad ja koormatud. Kõik on raske, liigutused kanged; tegelikus elus on niisugused inimesed tujased, nurisejad, rahulolematad. Nad on waimu, ihu ja hinge poolest haiged. Niisamuti on ka wahetord koguduse liikmete ja missioonitöö wahel. Ainult need koguduse liikmed on seesmiselt terwed ja elawad, kes hoolega missioonitööd teewad. Waimuliku elu ja usuterwise mõõt oleneb missioonitöö mõõdust ära. Kui palju tööd, niipalju elu ja wäge.

Wiladelphias kogudus sai Issanda poolt ainult kiitust; ta paistab kui pärli teiste koguduste hulgas. Miks? Kuule, mis Waim kogudustele ütleb! Ilm. 3, 7—13. See kogudus kujutab missioonitöö aja järsku alates 19. aastajal. See oli aeg pärast Brantsuse revolutsiooni, kus uskmatus mitmesuguste erakondade asituse ja pahade tõttu üliwõimu oli wõtnud. Piibel, Jumal, Kristus usk olid pilkeaineks. Diderot, ühe erakonna juht, asutas ühe jeltfi, kelle otstarbe oli uut Testamenti naeruwääriliseks teha. Aga just sellel ajal asutati ka paljud Piibli ja Missioonijeltsid. Seda tööd saatsiwad lihtsad ja mõjumõimuta rahwad korda, kes Jumala sõnale truuts jäid ja Issanda nime waenlaste pilkest ja teotusest hoolimata kartusetalt wulutasid. „Sul on pisut rammu, ja sa oled

mu sõna pidanud, ja ep ole mitte minu nime ära salanud.“ Kes nõnda teeb, on sambaks Jumala templis. Miks on täna nii paljud, keda peab kantama? Miks on nii paljud nõrgad? Miks ei ole meie mitte sambad Issanda kojast? Miks puudub nii mõneski koguduses elu ja Waim? Millest tulewad lõhed, millest tühiused wõitlemised ametite pärast? Kas need juhtakse tõsijest missiooni waimust: Kas nüüd kehtelil koguduses amet või ametikene on ehk sügugi midagi pole, töö wõimalustest aga ei puudu millastki. Kui ühes koguduses paha veri, haiged seisukorrad, haiged liikmed on, siis on selle puuduliku oleku põhjust missionitegemuse juurest tarwis otsida. Ainult iga liikme hool ja missionitöö järeldusel tuleb wärske veri ja uus elu kogudusesse. Kes isikliku hingederawituse tööd teeb, saab ühe selge acusaamise Jumala armastuse ja kannatuse üle, kes ka neid enuast on meelesparandusele juhtinud. Ta õpib Jeesuse sõna Luka 15, 10 tundma. Ta õpib tõe hindama. Kes kehaliselt ei tööta, sellele ei maitse lihtne toit mitte, ta ei ole leitwaga rahul, tema suu ja süda igatseb würtside, pipra, sinepi j. n. e. järele. Nii sama on ka waimulik elus ja töös. Need koguduse liikmed, kes ei tööta, on wäga piinlikud ettekannete ja kuulutuste walijad. Neil pole lihtsa leiwa järele tarwidust. Sihtsad, igawesed piibli tööd ei rahulda neid — Waene tööline niisuguses koguduses, peab alati mingit uut ja huwitawat ette tooma, et liikmeid ärtwel hoida. Ta peab sinepit ja pipart ette tooma, s. t. oma kõnet hoolikalt würtsidega läbi imbutama. Lihtne kenne on ainult neile huwitaw, kes neid hingeseid kaasa on toonud, kellede juures ta töötab. Seal paneb ta igat sõna hoolega tähele ja soowib waihes palwes, et tema toodud hinged ka sedakuuleksid ja wastu wõtaksid.

Teie olete Jeesuse ihu liikmed! Igal liikmel on aga oma kindel ülesanne. Ühegi meie keha liikme kohta ei wõi meie öelda, et ta otstarbe on. Nii peaks ka iga koguduse liikmega olema Jeesus, ihu pea, ütleb: „Ma tean sinu tegusid.“ Ta teab, mida meie oleme teinud ja mida meie teha wõime. Meie oleme ikka veel kasuta sulajed. Tööpõld on suur, töö nii mitmesugune. „Waim ja pruut ütlewad: Tule!“ Ara wiitwita! Täna on see matsew! Aga oma perekonnas, oma majas peale. Olgem tegerwuses, seni kui veel päew on. Aga veel lõpuks midagi. Sinu elu on su sõnadele aluspõhjak. Piia tegudega kuulutada, siis tunnistad sa inimestele kindlalt, et sinul tõe on. „Sest kui sa seda teed, siis wõid sina nii hästi iseennast kui neid, kes sind kuulewad, õndsaks teha.“ Missioonitöö on sinu elutingimine!

Kust? Miks? Kuhu?

A. Koch.

Wäitene wiieaastane poifikene astus oma isa ette ja tema olemisest paistis wälja, et tema tõsised mõtted olid. Weel üks wiimne kahtlus ja ta awaldab agaralt oma küsimuse, mille üle tema ju ammugi mõtelnud oli. Siia maale oli tema otse kui loomusunnil teatud argdust tunnud seda küsimust ette panna, aga nüüd fokus ta oma julgust, et selle piinatawa mõistatuse üle selgusele saada. „Isa, kust olen mina tulnud?“ Poja wotamata teaduseiha niisuguse asja kohta pani isa nõuta seisuforda. Kas ta peab nüüd seda wäikest mõttetarka ja eluphilosofi selle eest nuhtlema, ehk teda kaelustama?

Walitakse kõige jündsam peasetee, et wastumeelse küsimise pääle mitte otse wastata. Oma kaasabil rahustatakse poeg ühe hästi wäljamõeldud „kurelootefega“ ja kui siis jõulud tulewad, kingitakse poisile wäike udupildi apparat, milleabil ta ise walge lina peal kure wõeruskäikusi waadelda wõib, ja siis ka seletust anda teistele omajagustele teadusehimulistele.

Poifikene läheb kooli. Seal ei kesta mitte kaua ja tema kindel usk selle sisse, et tema waned ainult õigust räägivad, pannakse kõikuma. Õpitses sõdib tema käte ja jalgadega sellele wastu, et tema wanemad ialgi walet ei räägi; siis awaldab ta oma emale enese rasket südame wõitlust — ning sellele järgneb esimene wäga kibe pettumus elus. — See poifikene olin mina.

Nii pea kui enesetundmine inimese sees ärkama hakkab, ilmub ka tagasi tõrjumata küsimus; kust tuleb elu? See ülendab teda üle kõige looduse, et tema iseene üle selgust otsib. Nii kui üksikud isikud, nõnda on ka juba wanast ajast terve inimesesugu selle elu alghallika järele ikka küsinud ja uurinud; selle tõsidust kinnitawad meile rahwaste mitmesugused muinasujud.

Et inimene ja ka terve see loodus mitte igawesest ajast olemas ei ole, seda seletab meile lihtne järele mõtlemine ja ka looduseteadus. Õfegi pääliskandne looduse silmitsimine tõendab, et meie maakera, ja kõik mis tema pääl, weel wäga noor on. Tuldöödmaw wedelik seespool ei ole weel mitte ärawaihinud, ning tema keemise ja laenetuse tagajärjena wabiseb ja wari-seb wahetpidamata maa päälmine tarretanud koor. Wägestikud ei ole weel mitte weewõimuse läbi paljastatud ega kivi-hunnikuteks saanud. Taim- ja loomariik tunnistawad meile oma wäga hilisest olemisest ja kui meie järjekindlalt alguskujunemist silmitseme, siis tuleb ilmsiks, et inimene kõige noorem maapäalne olemus on. Kõik loodus kuulutab meile selgesti kõikide mai-

fete asjade kadumusest. Millel aga lõpp on, sellel peab ka tingimata algus olnud olema.

Kui maailm, ja ühes sellega ka inimene mitte igawesest ajast olemas ei ole, siis pidi neil kord algus olema. Meieaegsel „hariduse ajajärgul“ tarwitakse tihti seda paljuütlemat lauset: „Meie teame!“ ja püütakse ka kõikide asjade algust seletada. Esimene, igawene ja ainsam olla algollus Tema omadused olla aine ja liikumus. Kõik nähtaw on aine liikumise läbi masinlikul teel kujunenud ja järkjärgult arenenud. Mitte muud kui juhtumise mäng ja ka inimene on selle järeldus. Nõnda on siis algudu saanud ühelt teatud ainetks.

Tuhanded raamatud täidetakse selle uuema aja teaduse arwamise awaldustega. Kõik mõtlejad ihaldawad rahuldawat wastust algolemise küsimuse pääle. Darwin'i, Hekkel'i ja Mirtsche „tõendustest“ oli kümnete aastate jookkul, joo-wastuses terve haritud mailm. Tõsifest teadusest läbi proowitud, on nende „tõendused“ kui wõltsimine ja meeletus leitud olema ja on kui wana rauatükk kõrwale heidetud. Otsija inimesesugu, kes küll tõsifest usust midagi teada ei taha, rõõmustas end üliwäga maailma mõistatuse lõpuliitu seletuse üle, ning awaldas seeläbi enese usku wägewa efektuse sisse. Sarnatselt awaldawad end weel tänapäewani kõik inimlikud seletused maailma alguse kohta, kuigi nad oma tõendusi teaduse pääle püüawad rajada.

Kas ei uuri teadus kõiki algpõhjusti kindlusteta usuga, mida ta ainult oma uurimise mõttekujutustega õnnelikult teha tahab? Ta räägib atomidest, molekulidest, elektronidest, materiaast ja jõust, otsekui oleksiwad need kõik mõõdetawad olemused. Iga ilmutusõpetus läheb ikkagi ühest algkohast wälja, mille olemas olemise algust keegi ei tea, ja mille wastu wõtmine lihtsalt usku nõuab. Kes aga uurib, õpib ja arwamistele tuleb, et iseeneest on kõik saanud — on arenenud, ja seda ilma usuta teeb, tunneb ennast ikkagi kindlusteta olewat. Alusteta seletustega, mida küsijale wastatakse, ei lasse lapselik lihtsus ennast mitte rahuldada, waid ta küsib lihtsalt edasi sügawamate tõenduste järele: „Kust on saanud?“ Glukogemus õpetab et seaduseandmine tegelikult ja riiklikult elus ühest seaduseandjast antud on ja tema aateid peegeldab. Ühe kella käik juhib meid kellaseppa meeletuletama; masina tegewus — inseneri pääle mõtlema käsuseadus ehk korraldus looduses olla aga pimedast peast iseeneest tekkinud. Misjagune mõteta, kõikidele loomulikkudele tegewustele wastukäiw ettekujutus! Kopernikus, Kepler ja teised tuntud looduseuurijad olla omas ülesleidustes oma usku ühe kõgewägewama ja kõgewõimse seaduseandja, s. o. kõigekõrgema Jumala pääle rajanud. Kuibas

peame nüüd siis jeda mõistma, et nemad kõige-
 sügavamaid asju mõistivad, jumaliku tarkust
 loomises ja maailmade ülewelpidamist kõige-
 kõrgema Looja tegevuseks pidasivad? Nemad
 on alandlikud Jumala teendrid olnud, ja mida
 enam nad looduse saladustesse tungisivad, jeda
 enam imestasivad nad jumaliku suurust.

Üht paremat ja rahuldavamast vastust küsi-
 musetele „Kust?“ pole olemas päale selle, mida
 meie piibli esimene leht annab: „Alguses lõi
 Jumal!“ See on seletus maailmamõistatusele,
 mis aastatuhanded läbi kallimeelse inimkonna
 poolt alalhoitud saab ja mis ka igale sellekoha-
 sele küsimusele lõpuliikult vastust annab. Tõsine
 teadus, mitte teaduse halpus, käib väga häste
 piibilistide tõendustega ühte ja kinnitab tema
 vägevust oma uute toodangutega. Kaugele suu-
 rem osa looduseuurijaid on usku Jumalasse tun-
 nistanud. Üht kõrgemat ja arusaadamat tea-
 daannet, kui jeda piiblis leiame ei suuda keegi
 inimesele anda: „... see oli Enosi, see oli
 Seti, see oli Adams, see oli Jumala poeg.“
 Luuk. 3, 38.

Waatleme ainult arwustuswabalt inimese
 keha imelist ehitust, tema kunstliste elundite
 (organide), nii kui südame ja pääaju tegevust,
 siis ei jää meie enam kauemaks selgusetaks, kelle
 kaju ja wastupeegelid see on? Arusaadamalt
 awaldame siis: Meie oleme Jumala
 kaju ja jumalikalgu.

*

On juwehommik. Wägetwad päikesekiired mee-
 litawad juba warakult mind wälja. Kosutatuna
 hääst unest ja ihu ning waimu wärskendamise
 hingamisepäewa rahus tunnen ma ennast rõõm-
 sana ja tegevuswõimsana. Sääal tulewad mulle
 mitmel pool lodewad ja ärakurnatud, äraeland
 wäljanägemisega noored mehed wastu, kahwata-
 nud tütarlastel kaenla alt kinni hoides. Nende
 mõjuta, kuid siiski paljuütlewad wäsinud silmad
 awaldawad, kust nad tulewad. Nad on koduteel
 läbimäratsetud wõ järele! Pääleõunat minnakse
 aga, wõib olla weel kumisewa ja walutatwa peaga,
 juba jälle uuele hullustusele wastu. „Waene noor-
 mees, waene tütarlaps,“ mõtlen ma eneses, „kui
 teil kord see tundmine lahti läheb.“ Hullustus
 on liihise, kahetsus on pikk! Kui kohutaw on
 see, kui teie ette kord küsimine „milleks“ tekitab!
 Wõib olla, on siis juba liig hilja, et oma effi-
 tust hääks teha! Meie oleme paremaks otstar-
 beks sündinud, kui loom, kes ainult oma loomu-
 sundi täidab. Kuid sarnaste logelegate ja mä-
 ratsetate tegevus näitab, et inimene end loomast
 alamaks teeb. —

Tööpäewa õhtutel lähen ma tihti ühe rät-
 sepa töökoja akende alt mööda. Alati põleb sääl
 tuli kui ma õhtul mööda lähen ja rätsepa pitad

ning lõhnad sõrmed töötawad üliskirelt töö juu-
 res; isegi tema naene töötab ühes mehega.
 „Ennem teawad nemad, mispärast ja milleks nad
 elawad,“ ütleb üks hääl muu sees. Kuid koke
 tunnen enesest teise hääle wastupidi ütelist, mis
 wastab: „Siis teab ju tööloom ka jeda, kes
 õhtul tööst kurnatult oma asemele mahahaidab
 ja hommikul uueste ennast etterakendada lasseb.“
 Töö ei wõi inimesele mitte ainjamaks kohustuseks
 ja eesihiks olla. Ei, weel kord ei! —

Kroonuteenistuses olles pidin ma mõni aeg
 igal õhtul wõwahitorrade minema. Minu tee
 juhtis mind ühest külast läbi, milles väga ilusad
 elumajad olid. Üks kõige ilusam maja tegi mulle
 iseäralist rõõmu. „Sääal elab õnn, ütlesin ma
 tihti iseeneses. Kaduse tunne kippus minus
 maad wõtma, kui ma selle maja rahwast aias,
 ümmarguse laua juures istuma ja toast kõlawat
 muusikat kuulama nägin.

„Aga,“ mõtlesin ma, „kui kurb saab siis see
 õnnelik perekond olema, kui halastamata surm
 sealt mõne liikme ära rööwib?“ Missugune
 lõõk tabab siis järelejääjaid, kes wõib olla italgil
 selle wõimaluse peale ei ole tõsiselt mõelnud;
 kõige wähem aga küll wist nende maisse õnne
 kõrgemal ladwal hõljudes.

Õnnelikud küll, aga kui kauaks? . . .

(Järgneb.)

Meie mõju.

2. Kor. 2, 15. 16.

Meie kõik awaldame enda elus mõju oma
 ümbruskanna päale. See mõju wõib olla ühe
 lõhnawa roofi õie taoline, mille lähedusel kõigil
 armas wiibida, ehk jälle mõne wastiku lõhnaga
 taime sarnane.

Arwamata hull tunnistusi meie isiku kohta
 jaadab iga päew maailma meie ilu tegevus.
 Üks sõna, ehk lause, mis hommikul räägitakse,
 wõib õhtu meie kohta mõjuwat otsust awaldada.

Kõige paremat hää eeskujut mõju leiame Jee-
 suse juures. Tema mõju kõige mailma päale
 on mõõtmata suur. Sõnad, mis kord Tema
 huultelt on tulnud, jaawad weel täna s. o pea-
 aegu 2000 aastat hiljem rahwastest, seltsidest
 kui ka üksikutest isikutest ustud, nende üle arwus-
 tatud, ehk neid kõrwaldatud. Weel täna päew
 mõõdetakse maailma Kristuse järele; tema tõusu
 ehk langemist. Kõikide tähtsate meeste, — nii
 kui näituseks Abraami, Moosese, Danieli, Lute-
 ruse, Melanchtoni, Moody ja teiste mõju on ol-
 nud wägetw ja jäädaw, sest ta on olnud üks
 mõju nende igapäewasest elust. Sellepärast on
 see üliwäga tähtis, et meie ikka Jeesuse ligidal

viibiksimine, sest siis võime ka meie osa saada tema pühitsevast mõjust.

Üht suurt mõju avaldab meie kõnemiis. Jaf. 3,5. 6. Kõige vaiksem sädemefene võib ühe suure metsa põlemisele põhjusteks olla, ja mida kauem tema põleb, seda raskem on teda kustutada. Ma usun et selle asjas peame meie kõik ühes koos häbi tundma. Väga palja näituisi on olemas, mis kahtlust äratavad meie kõne puhtuse kohta. Vitaldused arvude finnitamistes ehk pettustes ja meelitusõnade tõendamise juures, ka niisuguste asjade rääkimine tagaselja, mis meile mõttesegi ei tuleks juu sisse ütelda; kahjulikud ja kõlbmatud arvustused, ehk mõnesugused jala tähendused ja isegi wagad jutud, kui nad mitte tõsisest südamest ei tule, — need on kõik asjad mis meie hää mõju tühjaks teevad. Seepärast peame meie oma sõnades lõpmata ettevaatlikud olema. Koorese sõjavägi arendas kurja mõju ning ajas feeläbi rahwa määsama. Mõju, mis Jofua ja Kalep Iisraele rahwa peale oliwad avaldanud sai kümne salakuulaja halwa mõju läbi äravikutud.

Meie tegewuse ja ülespidamise mõju piir ulatab väga kaugele. Kui meie päew-päewalt sügavamale tungime meie Peastja elu sisse, siis võime ka osa saada sellest väest, mis teda kõlblikuks tegi oma tegewuses ja ülespidamises üht wägewat mõju wälja arendada. Siis astume meie kõrgemasse elusse. Asjad, mis näiwad tähtsusetu olevat, avaldavad tihti suurt mõju, ning saavad otustawateks kohtu päewal.

Tihti on meie meeleolu, loomulaad, meie näolaad, ehk aupaakumata oled selles süüdi, et meie mõju mitte hää ei ole. Mõetmata suur on ühe ainfa tegewuse mõju.

Iisraeli rahwas, jelleasemele, et oma hää mõjuduse läbi paganaid walguse juurde juhutada, langes ise pimeduse mõju alla. Ja väga kaugele ulatav on selle rahwale ühe nende tegewuse mõju, et nemad Messiasse olid risti löönud. Otustataval filmapilgul ütlesiwad nemad ära ning ei täitnud mitte enese ülesannet ja Jumal pidi teisi rahwaid walima et oma õnnistust inimestele ilmutada.

Meie kätte on Iisand selle töö usaldanud ja kui meie mõju selle langenud maailma pääle mitte hää ei ole, mis saab siis?

Oh, häda sel' kes haua warju lä'eb,
Siit ennem, kui ta ilmal armastust on näitnud —
Kui karikas, mis katti löödud saab,
Weel ennem, kui ta janunewat oleks täitnud.

Mii on siis ka hää mõjul oma ülikannis wiili. Seepärast on ka väga tähtis see küsimus: „Missuguse halwa teo juures oleme meie kaassüüdlased?“ — „Missugune armastuse töö saaks meie eest rääkima sel suurel päewal, millal kõik

awalikuteks saab, olgu see hää ehk kuri?“ Missugused küsimused!

Meie mõju õe-wenna ehk ligimese pääle võib hää ehk halb olla. Kas oleme meie katsumud uialgi teiste raskuste üle tõsiselt järele mõtelda? Kas oleme meie oma meelde tuletanud, et kirjutatud seisab: „Kandke üks teise koormat.“ Ehk teeme meie ise raskusi teistele enda waimuliku nõdrustega. Kas ei ole mitte esimised muljed need, mis kõige kauemalt mõjuwad? Kui määratu suur on sellepärast meie igapähe ifillit wassutus. Kõik meie sõnad peatsid saama pühast Waimust juhatud.

Keg on väga tõsine; iga minut on kallis. Missugune on minu mõju ilma pääle? Dus minu ülespidamine selle uju kohane, mis mina tunnistan? Maailm silmitsseb terawalt ja otustab kiirelt. Sellepärast peaks lambriteses palwetamine meie igapäewaseks tarwiduseks saama. Sää, selles waikses „pühas paigas,“ täielikus ühenduses oma taewase Isaga saame meie seda jõudu, mis meie tarwitame et enese mõju, ülespidamist ja oma tegewust pühitjeda lasta, ja siis selleläbi oma Peastja kuu tema hiilgawas ilus ja puhtuses maailmale ilmutada. Kes on selleks kõlblik?

Minult igapähe elu waike kuulutuse läbi võime meie tõelist, pühitsetud mõju wälja arendada ja sellel suurel päewal, millal wahhe saab tehtud hää ja kurjale, saab ka see awalikuteks, kui kangele meie jõudnud oleme, käies oma armastatud Meistri jälgedes. Mitaks Jumal ni wanu kui noori enda elus awaldatud mõju teraselt tähele panna ja seda külvata, mida meie kõik lõigata igatseme.

Daase.

Pisut hooplemisest.

Paul Stöcker.

Ennustamine ja hooplemine on pahad taimed, mis ainult halvide aias kasvawad. „Kumalus ja uhkus kasvawad ühes puus.“ Tänapäewne maailm on neist täidetud otse kui aastalaat. Plakatid, trummimüürin ja palju kisa on kuulda seal, sest et igaüks oma kaupaa nii ligitõmbawaks, kui võimalik, teha tahab. Kui aga sealt midagi ostetakse, kufutakse kindlaste haledalt sisse. Täna woolab üle ehk hoopleb peaeagu kõik: juhtivate meeste awalik armamine, päewauudised, poliitika ja kunst. Kõik seisab, tõtt wõlde, walelikkuse teenistuses. Meie ei saa maailma, kes põhjamine misel on, enam peasta, kuid näitused wõiwad siiski nii mõnelegi peasteabinduks olla ja tõe juure juhtida.

Kes heameelega hoopleb, waletab ka heameelega kergesti Paljud wastawad oma enese tegusid „suureksegewa klaasi läbi.“ Enefeetmine aga ei ole midagi wäärt. Meie peame see kõigedigustarmastawam rahwas maailmas olema. „Nende juust“ ei pea katwalust leitama. Kas ei peaks hõõgum, süsi Jumala altarilt meid sellest patust puhastama ja jeda pattu häwitama? Kui ma libeda wõitluse ja peawatõõ raske järele tagasi waatan, siis on mul jagedaste põhjust kaduma läinud wõimaluste ja oma wigaduste üle kahjatseja, ja kui ma siis need asjad oma wõiduga kõrwuti sean, on mu paremuse tagajärjed nii hoopis wäikesed, nii et meelesu nende ülistamiseks täieste ära saob. Meie wõime end wale ette kujutuste läbi wäga petta. Meie tegudega läheb lugu just nõnda, kui ühe moodsa, kunstniku pildi waatlemisega, see on: Mida kaugemalt pilti waatled, jeda kenam näib ta olema. Mida ligemalt jeda aga silmitsed, jeda enam näib ta määrdunud olewat. Aga jumaliku loomistõõde juures on see just selle wastand. Mida ligemalt jeda näeme ja uurime, jeda auulisem see meile on; ja meie elu peab ka jarnane olema, et kui sellele ligemale lähenetakse, siis see selgem, ja puhtam waatlejale on. Mõni inimene ütleb, et ei juuda nõnda elada, aga Jumala sõna näitab, et Jssand tahab meid kõigest pahast puhastada ja täielikumaks teha, kui meie aga ennast tema awitamise hoolde anname.

Kõikidele on aga see maksjw: Ära kiitle ehk hoopile ilma sti oma wõimaluste ehk annetega, ka mitte siis, kui ja tõeste enam wõid ja enam oled kui teised. Ära aga ka ennast ilma sti ei tea kui tõrgeks tõsta hariduse wõid muu omaduse poolest, kui see tõsi ei ole. Ära tarwita ka mitte oma sõnes wõõrafeelseid sõnu, kuna ja wast oma emakeelgi heaste ei tunne. Ära räägi ka millas ti jündmattade kõnekäänudega. Ole harilik, ole otsekohene, tõsine, ilmuuonutamata, lihtne, — just nõnda kuidas ja oled. Mõni ei wõid mingit kõnet ära rääkida, kui ta mitte oma head suguselt si ei nimeta, mille kaudu ta ennast ülendada tahab. See on aga täiesti paha ja näotu. Leidub aga ka waimulikku hooplemist!

Juhtub jagedaste, et hooplew iij oma teo tagajärgedel wäga paha seisukoha on saanud ja piinlikku seisukohata jattab! Kõigeparemaks paranduseks on jarnasele see, et ta oma kõnega enesele wastu räägib ehk „läbikukub“. Meie ei pea millas ti liialdama. Liialdus on ifka harilikult kole, põlastaw, põhjendamata, piiridetta, liig suurepäraline ehk imestaw ja uskmata, ifegi jagedaste wale. Ära suurenda ega wähennda millas ti oma ehk ka teiste tegu. Lase igale ühele tema oma osa jääda. Meie peame õiget

rada ja sihti mööda käima ja jeda armastama. Siis oled ja üks tõsine mees, kes siis head sinust kuuleb, kui ja suu awad. Kõik kiiduwäärt meie elus pole mitte meie eneste teenus, waid Jssandalt saadud ja tema arm. Ei olene midagi kellegi tahtmisest ega jookstust ära, waid aga Jumala halastusest.

Üks wana, oma Meistri teenistuses olem läbikatsutud Jeesuse Kristuse wõitleja manitseb meid: „Kes kiitleb; see kiideldu Jssanda jees“ 1. Kor. 1, 31.

Ujakohased, tähtsad waimulikud kõned

peetakse järgmistes linnades

iga reede, laup. ja pühap. õhtutel:

- Tartus, Pihtwa tän. nr. 10, kort. 2.
- Narwas, Peetri plats, Ruschkowi maja nr. 10.
- Rakweres, Piit tän. Nr. 68.
- Tapal, Kabela tän. nr. 4.
- Pärnus, Karja tän. nr. 3.
- Paides.
- Tallinn, Gonsiori tän. nr. 6.
- Kuresaares.
- Walgas, Uus tän. nr. 24.
- Wõrus, Jüri tän. nr. 6.

Ilmuub üks kord kuus.

ühtiku nr. hind 10 Mk.

Wäljaandja: 1895 a. ajutat. 7 p. Adw. Gesti Siit.
Tellimised kui ka rahajadetujed Martha Kaba'le
Suur Kompassna t. nr. 11/13, kr. 8, Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Bärengrub,
Posti t. 48, kort. 5, Narwas kuhu kaastõõd
tulewad saata.